

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen hetenkint egyszer szombaton egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 30 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt, 200 szóig 2 frt, a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr, harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény inté- zendő, Fűvészkert-utca 1080. sz.</p>
--	--	--

Tisztázzuk a helyzetet.

Megélénkült az eszmék nyilvánulása. Egyházi téren is újabb és újabb gondolatok merülnek fel, melyek mind egy célra a valóságosság felébresztése és élénkítésére vannak irányozva. Szép és magasztos törekvés és nemcsak méltó, hanem szükséges tárgya is az elmélkedésnek. Minden téren kibontott zászlóját látjuk az egyének társulásának és az előretörekvésnek, a hordártól a festőművészig, a kőszénbányásztól a műlakatosig, a napszármostól a koronás főig az eszmék forrongása, az élet küzdelmének folytonos harcza tárul szemünk elé. És vajjon, midőn a tudásvágy és haszonkeresés a föld mélyétől az alakuló égi testek üstököséig mindent ismeretkörébe vonni, átkutatni, rendezni és átörökíteni tudta ki ezekben, midőn az ember magánál a természet laboratoriumának titkaiból már annyit ellesett, hogy a gondolatközlést gátló távolság, az érintkezést akadályozott hegyek, tenger és sivatagok nincsenek többé: nem illő, sőt nem szoros kötelessége-e a protestantizmusnak, illetve annak hivatalos fáklyahordozóinak kilépni a cselekvés terére és az anyagiakért sokszor önfeledten, kapzsin, sőt alacsony módon előretörekvőkhöz oda kiáltani: nem gazdagságból van a ti életetek, az odafenn valókat is keressétek, mert mit használ, ha az egész világot megnyernéd is, ha lelkedet elvesztenéd?

E magas hivatás teljesítésében nincs is fogyatkozás. Az egyház vezérmunkásai — sokszor fázva és éhezve ott állanak vigyázóul — utbaigazító és vigasztalóul órállomásaikon; és nekem mégis van panaszom, vannak gondolataim, melyeket az életben azért óhajtanék megvalósulva látni, hogy a rend és anyagi helyzet tisztázása után kiválság azokkal foglalkozhassunk, melyek a mi mennyei atyánk dolgai.

Kedvező gondviseléséből az én jó istenemnek: nem magamról beszélek ott sem, hol társaim képezik gondolataim tárgyát. Elmélkedem általánosságban és felmutatom — a valószínűleg — minden gondolkodó fő előtt figyelmet keltő, figyelmet érdemlő helyzetet, kockáztatva szerény

véleményemet is, a mely szerint egy és más ponton a dolgok talán rendezendők lennének. Óhajaim közt

1-ső, hogy theologus ifjaink a főiskolákban ne csak tanulnának, hanem egyszersmind képezetnének a társadalmi élet számára is. Nyilvános deleg, hogy papjaink legtöbbszörre a társadalom kicsinyeiből, vagyis azon családokból kerülnek ki, melyeket leköt a kenyérkeresés gondja és miután ilyenek önkörüben sem bírnak, tehát nem is adhatnak gyermekeiknek külső simaságot, mely nélkül pedig a szögleteesség le nem köszörülődik, sem — mig tanulnak — oly nevelőket nem állíthatnak gyermekeik mellé, kik őket az együttartózkodás idejében a társadalomban leendő viselkedésre gyakorlatilag bevezetnék; innen van aztán, hogy a szegény körből — az iskolák zártkörén át — kiszabadult ifjú — ha tudományval gazdagon is — de hogy egy mondjam, nevelés nélkül jutván a világra, vagy azokat találja kicsinyeknek, kik nem hallgattak hagymaszagu szavakat, vagy saját magát véli azok közül annyira kirívónak, hogy azok társaságát magára nézve nem csak feszélyezőnek, hanem kerülendőnek is tartja.

Tiltakoznám, ha szavaimat valaki félre, — azaz úgy magyarázná, hogy a szegény születésű ifjakra általában nyilatkozom így, mert sok kimagasló példa porba sujtaná az ily vakmerő, sőt botor állítást; de fentartom, ha csak minimalis mérvben is állításomat és kérem az illetőket, hogy találják ki utmódját az állapot beszüntetésének, mert bizony-bizony sem a vezetőknek, sem a vezetetteknek nem hizeleg az e téren nem épen kedvező közvélemény. Óhajom

2-or, hogy egyházkerületi — belkörü, — intézkedéssel, vagy ha annak hatásán túl esnék?! a mennyire csak lehet, majdan zsinati határozattal csoportosíttassanak az apróbb egyházak. Nincs a véres küzdelemmel kapcsolatos kenyérkeresésről fogalmuk azoknak, kiket jobb sorsuk a szegény, tehát kevés népességű egyház papi hivatalától megmentett; dehogy van, dehogy van! hiszen ha volna, vagy lenni akarna: nem lehetne, hogy azok érdekében fel ne sirjanak s meg ne ostromolják magát az eget is.

Idézzek-e példákat, melyek számok rideg sorozatával ne felderítsék, hanem felsötétítsék mondatom szomorú igazságát? nem idézek: ott van a segílyt kérelmezők nagy sokasága — ott az élet sivár pusztasága — láthatja a kinek fejében szem, szívében érzelm van, hogy milyen egy szegény pap családélete.

A társadalom megkivánja a paptól a tisztességes ruházódást; az ismeretek terén: hogy álljon a kor követelményének színvonalán; hivatali állása követeli, hogy ugynevezett világi foglalkozástól őrizkedjék, mert ugymond, a ki eke szarvára teszi kezét, nem alkalmas isten országára s hogy e kivánalomnak eleget tegyen, ad neki egyháza 20—30 frtot, 20—22 köből minősíthetlen rozsfélét és néhány hold földet. Ezekből kell élnie, gyermekeit ruházni, nevelni és taníttatni és mindenekelőtt kincstári adóját fizetni és hogy a valóban őt megalázó foglalkozástól, ment legyen, kell egy 40—50 frt bérrel és kitartással ellátott cselédet tartania. Mondja meg nekem, a kinek lelke szíve van, hogy az elősorolt kivánalmakkal szemben miként tarthassa fen magát és családját hivatali állása igényeihez képest egy béresnél sokkal de sokkal rosszabbul díjazott pap? és mégis, nem csak laikusok, hanem a papi hivatalt csak költői szempontból szemüvegező káplán ur is van ott a Bakony szélén, a ki e becses lapok hasábjára egy vásári párbeszédet rajzolt, mondván: „a mi tiszteltesünk maga vakarja lovait, de nem is veszem el kezéből az urvacsorát.“ Hát aztán micsoda beszéd ez? Bizony ott a Bakony vidékén is készségesen cseléddel vakartatná a pap lovait, ha volna módja abban, hogy 70—80 frtot adjon bérül a maga 150—200 frtra menő évi díjából a kocsisának, nem az élvezet köti őt ama foglalkozáshoz: hanem kényszeríti rá a nyomasztó szükség, a nélkülözö család, a mezitlábos gyermekcsoport. Jártam ott hajdan; pap adott szállást és jó szívvel, de bánatos arcán a szegénység fájó kinyomatával, kecsketejet és földfekete kenyeret adhatott csak vacsorára a nélkülözés mintaképe, az érdes kezű feleség. Nem tudom, ugy van-e most is ott jelentékeny számú egyházban — bár egyben se lenne ugy! — a lelkész helyzete? de bajosan csalódom, ha azt hiszem, hogy ugy van! mire való tehát a vásári pletyka világgá-kürtölése, hiszen tudnia kellene azt az ifju atyafinak, hogy manapság már csak a belhivatalnokok azok, kiken a gnyolódók mosdatlan nyelvüket büntetetlenül köszörülhetik.

(Folyt. következik.)

Válasz nagytiszteletű Segesváry József urnak.

Elhatároztam volt bevárni a konventi tagok választásáról folytatott vitának végét; s együttesen felelni az általam elmondottak ellen felhozott érvekre. Azonban egy más ügyben folyt vita indult meg e lap hasábjain. Ekkor jelent

meg a küzdőterén nt. Segesváry József esperes ur és megragadta az alkalmat, hogy „Csata után“ helyezve magát, előbb itéletet mondjon; majd a csatatéren szemlét tartva „összeszedje és megvizsgálja a kilőtt — és állítása szerint üres bombákat.“

És még ekkor is vártam és hittem, hogy nem szándékosan történik a vitának ellapítása. Jelentek is meg elszórtan és közben tartott szünetek után egyes felszólalások. Most arról értesülök, hogy majd idő teltével a vita folytatni fog. Így tehát nem maradt fent számomra más, mint Segesváry József ur cikkére megadni a következő feleletemet:

A megindított és S. J. ur által közepén ketté metszett vita felett itéletet mondani, az indítványt aláírott — és azon indítvány ellen indított vitában részt vett egyéneken kívül, bárki jogosult. S. J. ur aláírta azon indítványt s ez indokból mikor magasra vont szemöldökkel a vita felett itéletet mond: önmagát itéli el. Nem harag mondatja ezt velem, mert itélete e következő: „nem foglalt el egyik sem a másiktól egy talpalatnyi tért, nem hódított meg semmit.“ Ezen itélet miatt, nem haragudni, hanem örülni van okom; mert ha még S. J. ur is ennyit bevallani kénytelen, akkor azon vitának eredménye felett aggódnom legalább is felesleges.

Azonban nem itéletet vártam én S. J. urtól, hanem azon indokoknak felsorolását, melyek őt és t. társait, indítványuk aláírása és benyújtására s ez által a mostani abnormis helyzet előállítására vezérelték. Ezzel azonban adós maradt.

Mert még ő sem követeli talán, hogy általam komoly indoknak vétessék azon nyilatkozata, melyszerint a négy egyházkerület közgyűlése, már kimondott határozatát azért változtassa meg, hogy „a majdan összeülő zsinatnak, egy még sokkal nehezebb helyzetet ne teremtsen.“ Ki egyházának békéjét igazán szíven hordja, nem fog az soha arra törekedni, hogy egyik egyházkerületi közgyűlésnek fontos elvi kérdésben hozott határozata, a másik közgyűlésnek esetleges többsége által felforgattassék. A presbyteri egyházkormányzat alapelveivel tisztában levő és azt őszintén tisztelő egyháztagnak, nem lehet és nem szabad, sem a hatalomhoz való ragaszkodásból, sem egyéni nézetének tulzott szeretetéből, oly experimentumokra ragadtatnia. Tudni kell közülünk mindenkinek a többség határozatában megnyugodni; mert a ki ellenkezőleg cselekszik, az az egyháznak nem szolgálja, hanem ura akar lenni.

Az egyházkerületi közgyűlés fontos elvi kérdésben hozott határozatainak, a S. J. ur óhajta szerint való változtatgatása pedig, csakugyan felidézne azon veszélyes párttusát, melynek dicsőségében ő vele osztozni valójában nem kívánna senki. Az ily cselekményre illenék aztán betűről-betűre és igazán S. J. urnak ezen idézete: „nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.“

Általam czáfolt azon egyetlen indoka után, megindult S. J. ur, „a csatatéren szemlét tartani s felszedegetni — az állítása szerint — üres bombákat.“ Első üres bomba szerinte azon állításom, hogy „a zsinat centralisálni törekedett.“

„Óriás következetlenség“-nek nevezi ezen állításomat, melyet csak azért hagy el, „mert vigyázat-

lanul kiejtett szavakból fegyvert kovácsolni dicstelen és hálátlan munka." Lehet, hogy ily nagy horderejű szavakat ő szokott „vigyázatlanul kiejteni." Ezt idáig nem tudtam. Én azonban megfontolva irtam le azon szavakat és tárgyilagossá czáfolatát köszönettel fogadnám. De nem elegendő, bizonyítás nélkül ekként kiáltani: „létesült Erdélylyel az unió, a nélkül azonban, hogy bármelyik egyházkerület vagy egyházmegye, sőt a legkisebb egyház is saját hatáskörében addig élvezett egyházkormányzati jogait feláldozta, avagy csak részben is elveszítette volna." ... „Mert hát mikor volt a mi gyülekezeteinknek a mostaninál szélesebb önkormányzati jogok? Talán azon időben, melyből egyházaink protocullumaiban ily bejegyzéseket találunk: „egri érsek ő excellentiája parancsoltatta" stb. Vagy talán az a rendszernélküli rendszer, (t. i. a rendi alkotmány és a Bach korszak alatt) melyben a „plebs misera" csak fizetett, de jogot nem élvezett stb.? Ekkor volt azon gyöngyállapot, melylyel szemben a mai állapotokért magunkat szégyenelnünk kellene?! Bizony nagy merészség kívántatik ahhoz, hogy valaki ilyet állítson s a ki ilyet állít, az vagy ámitani akar, vagy önmagát ámitja.

Én nem vádolom S. J. urat, sem azzal, hogy „á mit", sem azzal, hogy „önmagát ámitja." Csak arra kérem, hogy bocsássa meg nekem, ha boldogító álmában őt zavarni vagyok kénytelen.

Átélté, vagy talán átaludta ő is, azon csaknem egy negyedszázadot, — az 1859-dik évtől a zsinatig, — mikor zsinat-presbyteri egyházkormányzatunk népképviselési alapon szerveztetett. Ha ő feledte, vagy emlékéből kitörölni akarja, én nem feledhetem azon fontos jogokat, melyeket azon időben az általa ugynevezett „plebs misera" nyert, mely mint a „hasonlók közt hasonló", többé nem csak fizetett. Nem vitatom én, hogy az 1860-dik évben történt azon átalakulás nem-e rohamos és a jogokat bőv kézzel osztogató volt? Ámde azon tényt tagadni nem lehet, hogy a zsinati törvény és az ezen törvény alapján és következtében hozatott egyházkerületi statutumok által, azon fontos jogokból, több elvétetett és centralisáltatott. — Jogaikból vesztek úgy az egyes egyháztagok, mint az egyházak, egyházmegyék, sőt még az egyházkerületek is. Hova lett az egyháztagoknak és egyes egyházaknak lelkesválasztási szabadsága? És a ma életben levő lelkesválasztási szabályzat ellen, nem hangzanak-e fel naponként alapos panaszok? Nem sokan kiáltják-e: „medicina pejus morbo"?!

Hova lett az egyházmegyéknek azon joga, hogy minden fontosabb egyházkormányzati ügyekben véleményök előre kikéretett s az egyházmegyék többségének határozata, az ügy elhatározásánál döntő súlylyal birt? Hát oly határozatképes konventet tud-e S. J. ur még csak képzelni is, mely az egyházkerületeknek volt jogait nem csorbítaná? Már maga az S. J. ur által hangoztatott és általam is kellőleg méltányolt „unió": mi más mint egységesítés, centralisatio? Ámde oly sok veszteségért, ezen unió csekély kárpótlás; mert Erdély specialitásainak fentartása és az egyes egyházkerületeknek, sőt ujabban ma már az egyes egyházmegyék nagy részének a lelkesválasztások alkalmával követett eljárása miatt, azon unió csak látszólagos. Iskolai önkormányzati jogainkról pedig, jobb jövő reményében, okosabb dolog teljesen hallgatni. Csak azt kérdem, nem lenne-e tanácsos a centralisatio terén immár tovább nem haladni?

De nem bocsátkozom tovább a részletekbe. Csak is arra hívom fel S. J. ur figyelmét, hogy ébredjen fel álmából s hozza vissza emlékezetébe az 1859-dik évtől a mai napig átélt időszakot; mert azon korszakból, az egyháztörténelem és egyházjog lapjain és terén, nem lehet és nem szabad „tabula rasát" csinálni. Ekkor aztán nem fogja meg nem történtek gyanánt elhallgatni a történt dolgokat, nem akar tovább centralisálni és nem fog oly álokoskodat utára tévedni, „hogy a konventi tagok választásának jogát mint általa soha nem birt, nem élvezett és nem gyakorlott jogot, valakitől, tehát a presbyteriumoktól elfoglalni, okkupálni nem lehet."

Jól tudja azt S. J. ur, csak akarja, hogy a határozatképes mai konvent, a zsinatnak szülötte. A konvent a zsinatig, az egyházkerületi közgyűlések kiküldött tanácskozó közös bizottsága volt. Az ily bizottság tagjait nem választhatta más, mint azon egyházkerületi közgyűlések, melyek kiküldötték, megbízták és a melyeknek azon küldöttség tagjai eljárásukról számot adni s véleményüket azoknak döntő határozatuk alá beterjeszteni tartoztak.

Zsinati törvényünk szerint a mai konvent már az egyház egyetemének, zsinat nem léte esetén az állam irányában képviselője. Kezeli az egyházi közalapot és abból segélyt oszt. Vezeti az összes tanügyet. Közös, legfőbb bíróságként működik stb. Sőt közelebről már, mikor a konvent az „egyházi közalap kezelési szabályait" kibocsátotta, annak bevezetésében nyíltan kimondja, hogy „ezen egész utasítást, a konventi rendszabályok erejére emelte." Tehát életének még csak kezdetén már rendszabályt alkot. Az ily konvent nem az egyházkerületi közgyűlések kiküldött tanácskozó testülete többé: hanem egy oly hatóság szerepében lép fel, mely iránt bizalommal viseltetve is, nem felesleges azon óvatosság, hogy míg a zsinat másként nem intézkedik, addig ne legyen és ne lehessen sem több, sem kevesebb, mint ahogy az egyházi törvény 61-ik szakasza hatás- és jogkörét megállapítja.

Ily hatás- és jogkörrel felruházott konvent a zsinatig nem levén, mi természetesebb, minthogy annak tagjait az egyes egyházak presbyteriumai nem választhatták és nem választották. De új hatás- és jogkörrel felruházott konvent alkottatván, szintoly természetes és a népképviselésen alapuló zsinat-presbyteri rendszer elvitázhatatlan követelménye, hogy az egyes egyházak presbyteriumainak is, az új hatás- és jogkörrel bíró konventet illetőleg, új hatás- és jogkörrel kellett felruházatniok. Ezen új hatás- és jogkör adta meg a zsinati törvény az egyes egyházak presbyteriumai részére, a konventi tagoknak az egyes egyházak presbyteriumai által leendő választásában. És ime a zsinat által megadott és három egyházkerület által már tényleg életbe léptetett ezen új jogra nézve mondja azt S. J. ur, hogy „a konventi tagok választásának jogát, mint általa soha nem birt, nem élvezett és nem gyakorlott jogot valakitől, tehát a presbyteriumoktól elfoglalni, okkupálni nem lehet."

Ugyan ha S. J. ur egy szép vagyonnak és azzal egybekötött jogok élvezetének lenne törvényes és egyenes ágon leszármazott örököse, és mikor eljönne az idő, hogy örökségét birtokába vegye, akkor előállanának a nálánál hatalmasabb oldalági örökösök s a törvénynek talán nem elég

határozott és világos szavait álokoskodások által elmagyarázván, őt jogától megfosztanák és azon örökséget a bírók szavazatának többsége alapján elfoglalnák, okkupálnák . . . vallyon mit mondana S. J. ur az olyan jó barátjának, ki akkor őt ekként vigasztalná: „barátom! te azon szép vagyonnak és az annak birtokával egybekötött jogoknak birtokában soha nem voltál, azt nem élvezted és azon jogokat nem gyakoroltad; tehát a hatalmaskodott oldalági örökösök ellen panaszkodni nincs okod, mert a minek birtokában, élvezetében és gyakorlatában nem voltál, azt te töled elfoglalni, okkupálni nem is lehetett. Én azt hiszem, hogy S. J. ur megösmerné az álbarátot és annak álokoskodása nem nyujtana ő neki sem vigasztalást, sem megnyugovást.

A többi „bomba“, melyet S. J. ur a csatatéren felszedetett, állítása szerint „üres“ volt. Most már nem „üres“! Megtöltötte azokat, nem a vitatott kérdés tisztázására szánt érvekkel: hanem a személyem elleni gyűlöletnek fekete-sárga epéjével. Ő maga írta: „*exempla sunt odiosa*.“ Nem vizsgálom tehát azon immár telített bombákat, mert azok most már csakugyan „szennyesek is“ és „tisztességes ember kezébe nem veheti.“

Személyeskedés helyett tehát talán jobb lenne az érvek terén maradni.

Kiss Albert.

A heidelbergi káté oeconomiája.

(R é s z l e t.)

(Folytatás.)

I.

Az ember bűnös voltáról.

3) Miután az igazi keresztyén az egyedüli vigasztalás forrását eként feltalálta s lelkében érzi, hogy részese e nagy kegyelmi ajándéknak: mintegy vallást tesz arról, hogy honnan merítette ezen tudatot és meggyőződést, vagyis honnan ismerte meg nyomorult, bűnös voltát.

E helyütt nemcsak a bűnről van szó, hanem általában a bűneset után bekövetkezett szálnalmas helyzetről és így egyfelől az emberi természet romlottságáról, másfelől a bünbüntetésről és kárhozatról is. A bűnösségről a 4—9; a bűn büntetéséről 10—11. kérdések tárgyalnak.

A bűnös ember, nyomorult voltát megismeri Isten törvényéből. E törvény azonban nem a lelkiismeret szava által beszélő törvény, melyről Pál apostol is megemlékezik (Róm. 2, 14. 15.); sem nem az ótestamentomi egyházi szabályzat; hanem egyedül a tíz íge, a Sinai hegyen kijelentett tízparancsolat. A mely ember betölti azokat, az él azok által (Lev. 18, 5. Ézs. 20, 11. Róm. 10, 5. Gal. 3, 12.). E törvény által eszközöltetik a bűn megismerése (Róm. 3, 20.), vagyis azon meggyőződés, hogy mi lelkiképen holtak vagyunk. Bármiként ítél is magáról az egyes ember: az írás szerint nem a jót cselekszi, a mit akar, hanem a rosztat cselekszi, a melyet nem akar és így bünt bűnre halmoz. Ez állapot békételenséget szül bennünk s a törvény átkával sújtja gyarló lényünket, miként Mózes által kijelentetett. V. Móz. 27, 26.

A törvény ellenében hirdettetik az evangyéliom. Amabban teljes engedelmisséget kíván Jehova s a

parancsolat teljesítése jutalmául áldást ígér; de kárhozattal fenyegeti és sújtja azt, ki csak egy jóta ellen is vétkezik, emebben pedig Istennek a Krisztusban való végetlen irgalmassága hirdettetik, a melyben feltételek teljesítése nélkül, ingyen kegyelemből, hit által részesül a föld népe. Ján. 1, 17. Róm. 8, 3. 4. Gal. 3, 12—15.

4) Isten törvénye követelményeinek betöltésére nézve Krisztus, a szeretet élő gyakorlását hirdeti Mát. 22, 37. és következő verseiben. Szeressed Istent és szeressed felebarátodat. A törvény ezen summája, azaz: a szeretet képezi a ref. keresztyén hitélet középpontját s ebből indul ki káténk a bűnösség megismertetésével.

Isten iránt való szeretetünk akkor volna valódi és igaz, ha egyedül az ő dicsőségében és nagyságában találunk legfőbb gyönyörűségünket s gondolataink, beszédeink és cselekedeteink az ő magasztalására czéloznak. Szeretetünk tehát nem lehet részleges, sokkal inkább az kívántatik, hogy az egész benső ember és így a szív minden indulatai, az akarat összes erői, minden képességünk és egész lényünk az Isten iránt való szeretet által legyenek áthatva. Ez az első és legfőbb parancsolat. A második hasonlatos ehez: szeressed felebarátodat mint magadat; azaz barát, vagy ellenség, ismerős, vagy idegen embertársad szorul segítségedre: siess a szeretet áldásával, nyomorának enyhítésére, bánatának elosztatására. Ézs. 58, 7. Mát. 5, 4. Luk. 10, 37. I. Ján. 4, 7. 8.

Mindaz, a mi Mózes és a próféták könyveiben az istenfélő élet feltételei gyanánt felsorolva van, befoglaltatik a szeretet ama két parancsolatában; azért mondjuk, hogy „a törvény végczélja és betöltése a szeretet.“

5) A természeti ember azonban a szeretet törvényének tökéletes megtartására képtelen. Egyes égbe kiáltó bűnkerülése és gyűlölése, még nem tökéletes megtartása a törvénynek. Itt pedig tökéletes engedelmségről van szó, melyre az ember, természeténél fogva nem képes. Róm. 3, 12; 8, 7. Ennek oka az ember természetszerinti romlottságában rejlik, melynek aztán következménye az erkölcsi képesség hiánya. Káténk ezen tételét némely theologusok igen ridegnek tartják s figyelmen kívül hagyják az apostoli leveleknek ide vonatkozó és a gyakorlati tapasztalat által igazolt helyeit, melyek szerint az ember ellensége Istennek és természet szerint gyűlöli azt, ami Istentől van, mindaddig, míg meg nem tér s hívővé nem lesz. (Róm. 8, 7. τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν.). Eféz. 2, 3. (τέχνα φρεὶ ὀργῆς.). Jak. 4, 4. szerint ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν.

A szentírás ide vonatkozó számos helyei közül, káténk ezen tételének védelmére csakis néhány idézetre szoritkozunk, ilyenek: I. Móz. 8, 21. II. Móz. 20. Jer. 13, 23; 17, 9. Mát. 15, 19. Róm. 3, 10—12; 7, 7; 8, 7. Tit. 3, 3. Jak. 1, 14. 15. Különösen az ifju nemzedékre nézve igen üdvös dolog, hogy a bűnösség teljes beismerésére vezéreltessék, hogy ennek folytán Isten előtt megalázva magát, vágyva vágyjon a Megváltót keresni és ő általa élni.

6) De ugyan honnan ered az emberi természet ezen bűnös volta? kérdjük majdnem önkénytelenül. Bizonyára semmiképen sem Istentől; mert Isten, ki igazság és szentesség forrása, minden gonoszság gyűlölöje, a legfőbb jó: nem teremtette az embert ily gonosznak, sőt inkább jónak és saját képére s hasonlatosságára, azaz igazságban és szentességben teremtette őt. I. Móz. 1, 31. Préd. 7, 29. Eféz. 4, 24.

Maga a megkísértetés sem Isten műve volt, mint végelemzésében a jézsuíta tanirány tartja, melyszerint az ember úgy lehetett teremtve, a mint születik és oly állapotban, mint a minőben az ujjászületés előtt van. Épen nem! A cél, melyre az ember teremtett, ez, hogy „teremtő Istenét igazán megismerje és szívből szeresse s vele örökké tartó boldogságban éljen, dicsérvén és magasztalván őt.“ Az Isten képe és hasonlatossága nyilvánvalóvá lett az emberben, midőn halhatatlan lelket és értelmet, boldogságot, dicsőséget és bölcseséget nyert teremtőjétől; ezenkívül felruházott a legnemesebb erkölcsi erényekkel, nevezetesen szentségre s igazságra törekvés adományával, Istennek és törvényeinek megismerhetési képességével, a szív legmagasztosabb érzelmeivel; általában oly tökéletességgel, mint a melylyel az ember eszményileg bírhat. Sic homo erat perfecte justus — mondja Ursinus — quia erat conformis Deo in omnibus, quae ab eo Deus requirebat: non quod esset Deo aequalis aut justitiam haberet perfectam eo gradu, quo Deus habet, set quod nihil deesset ad eam perfectionem, quam Deus in eo condidit et esse voluit et quae sufficit naturae creatae ad beatitudinem.

(Vége köv.)

Véleményes javaslat a debreczeni főiskolai tápintézet ügyében.

(Folytatás.)

IV.

Ezeknek előrebocsátása után tulajdonképi feladatunkra térve át, lássuk, mimódon lehetne a tápintézet ügyét főiskolánkban rendezni?

Az egyházkerületi tanügyi bizottság, az 1885-iki 250-ik számú egyházkerületi végzésből láthatólag az egyházkerületi közgyűlés által is helyeselt azon felhívást intézte a főiskolai tanárkarok közös gyűléséhez, hogy „készsítsen javaslatot, hogy mit tehetnénk tápintézetünk érdekében, hogy az, jótéteményét minél nagyobb mértékben éreztesse a főiskolai ifjúsággal?“

Ezen felhívásból következik, hogy nem egy új tápintézet tervezéséről van szó, hanem arról, hogy a meglevő tápintézet javíttassék és szervezete akkép módosíttassék, hogy a tanuló ifjúság nagyobb mértékben s a jelenleginél nagyobb számban érezhesse annak jótéteményét.

Eme célból munkálatunkat a következő alapelvekre fektettük:

a) A táplálkozásnak olyannak kell lenni, hogy az az egészségi kívánalmaknak teljesen megfeleljen: minden felesleges kerülendő, de minden szükséges megadandó.

b) A tápintézet javításával lehetőleg konzervatív irányban kell eljárni: a mi jó a régi rendszerben, az továbbra is fentartandó s az újítás csakis ott érvényesítendő, a hol az elkerülhetetlen.

c) A konviktus berendezésénél főtekintet fordítandó az olcsóságra: ennél fogva annak kezelését (házilag vagy vállalkozó által?) ezen szempontból kell meghatározni.

d) Az ellenőrzésre (ételadagok mennyisége és minősége), továbbá a külső díszre és tisztaságra kellő gond fordítandó: e célból a több rendbeli városi főzőnők helyett a

főzés egyetlen főzőnőre bízandó, a ki feladatát a kollégium szomszédságában berendezendő főző és étkező helyiségben teljesíti.

e) A konviktus kellő összeköttetésbe hozandó a bentlakási intézménnyel: a bentlakók kötelezett tagjai legyenek a konviktusnak.

f) A „szolgatanulói intézmény“ véglegesen megszűntetendő.

1) Főző és étkező helyiség.

Ugy a felügyelet gyakorlása, mint az étkezési rend fentartása szempontjából feltétlenül szükséges, hogy a főző és étkező helyiség közvetlenül egymás közelében és pedig a kollégiumi telek területén legyen. E célra a lehető legalkalmasabb a régi kórház udvara, mely ma egészen pusztas az új kórházi helyiség felépítése óta szabad rendelkezés alatt áll. Ezen udvar kissé szűk, de mégis elégséges arra, hogy rajta egy lehetőleg olcsó, de a célnak megfelelő épület emeltessék.

Ennek részei: két szoba a főzőnő lakásának, egy konyha, egy kézi kamara, ezek alatt pincze; egy ebédelő 150—200 növendékre, egy kamara, vagy magtár. A konyha közvetlenül az étterem mellé helyezendő, onnan egy ablakon át adatnának be az ételek.

2) Az élelmezés következő:

a) Kenyér: ezentul is minden konviktistának 2—2 napra 1-4 kiló.

b) Ebéd: a) husleves, b) u. n. hideghus 20 dekagramm, tehát 5 konviktistának egy kiló, c) vastagétel: főzelék 5 nap, tészta 2 nap hetenkint. (Egyszer édes tészta, tejbefőtt tarhonya, griz vagy rizskása.)

c) Vacsora: hetenkint háromszor főzelék (de sohasem déli maradék) 12 $\frac{1}{2}$ dekagramm pecsenyével, tehát 8 konviktistára egy kiló hus; kétszer gulyás vagy paprikás-hus 25 dekagramm, tehát 4 konviktistára egy kiló; kétszer tészta (öntött perez vagy galuska.)

Az étlapot a tápintézeti bizottság évszakonként szabja meg, lehetőleg tekintetbe véve a tápintézeti tagok méltányos óhaját is.

3) Főző személyzet.

A főzőnő rendes fizetést huz havi előleges részletekben, melyből a szükséges konyhaszemélyzet bérét fedezi. Ezenkívül:

a) Fát kap meghatározandó mennyiségben.

b) A legszükségesebb konyhaeszközöket leltár mellett átveszi s azoknak jókarban tartásáért felelősséget vállal.

c) Átalányt kap szerződésileg megállapított mennyiségben zöldségre, eczetre, tejre, tejfölre és tojásra.

d) A szükséges élelmi szereket átveszi étlap szerint a megállapított mennyiségben.

A főzőnő kötelességei:

a) Felügyel, hogy a konyha, az étterem s általában a konviktus minden helyisége mindenkor a legtisztább állapotban legyen.

b) Gondoskodik, hogy a főzött ételek izletesek legyenek és hogy a tálalás szabály szerint és izlésesen történjen.

c) Asztalkendők, abroszok hetenkint egyszer felváltandók; tálak, tányérok, evő eszközök, vizes üvegek, poharak tisztán és jókarban tartandók.

d) A konyhaszemélyzet felfogadásánál a tápintézeti felügyelő helybenhagyása szerint jár el.

e) Felügyel a kollégiumi lakszobák és hivatalos helyiségek suroltatására s az ablakmosásra.

f) Évi fizetésének megfelelő biztosítékot bocsát az intézeti előjáróság rendelkezésére.

g) Kötelességének teljesítésében a tápintézeti felügyelő utasításai szerint jár el.

Jegyzet. A tápintézeti főzönő u. n. kihordott kosztolást nem vállalhat, bejáró kosztosokat sem tarthat, az ételmaradékokat saját céljaira föl nem használhatja, hanem azok a felügyelő utasításai szerint a tápintézet javára értékesítendők. Önként értetik, hogy a főzönő és családja, továbbá az állandó konyhaszemélyzet, a tápintézet részére főzött ételekből ebédel és vacsorál.

4) Tápintézetbe felvétel.

A tápintézeti ellátás — az új terv szerint — nem csak abban különbözik a régitől, hogy ebéd mellett vacsorát is ad, hanem az étkek mennyiségére és minőségére is, a mennyiben a régi szerint, — csütörtök kivételével, a midőn pecsénye is van, — egy növendék, egy napra legfeljebb 15 dekagramm, az új terv szerint pedig egy ebédre közel 22 dekagramm húst kap.

A vacsora egy növendékre 23 frt 50 krba, a hústöbblet pedig 7 frt 14 krba kerül, ennél fogva az ételanyagoknál minden növendékre nézve 30 frt 64 krnyi újabb kiadás merül fel évenként.

Ily körülmények között egészen természetes, hogy teljesen ingyenes konviktistákról szó sem lehet, ha t. i. a pótdíjakat nagyon magasra emelni nem akarjuk. Az ingyenesek helyét elfoglalják a 20 frtnyi pótdíjt fizetők, kik e szerint a mai konviktusnak megfelelő jótéteményeket egészen ingyen élveznék, az újabb táplálkozási előnyöknek pedig csak egy részét, úgy szólva felét fizetnék meg. A többi pótdíjasok pedig 3 csoportba oszthatnának, u. m. 40, 70 frtot fizetők és egész díjasok (76 frt). Ez utóbbiak az ellátási költséget egészen megtérítik.

Még szembeötlőbb a különbség az u. n. 10 kros ebédelőkre nézve, a kik ma 30, illetőleg 60 frtnyi pótdíjért egész éven át 12 frt áru kenyeret és mintegy 10—12 frt áru ételanyagot kapnak, a kik tehát 22—24 frt helyett éven át 71 frt 51 kr áru élelmi szert fogyasztanak el.

Hogy már a tanügyi bizottság, illetőleg a főtiszteletű egyházkerület kifejezett kívánságához képest „tápintézetünk minél nagyobb mértékben éreztethesse jótéteményét a főiskolai ifjúsággal”: e célból a következő intézkedések szükségesek:

a) A szolgatanulói intézmény teljes megszüntetésével ki kell terjeszteni a konviktus jótéteményét a kisebb gymnasiumi tanulókra is.

b) Szoros egybeköttetésbe kell hozni a konviktust a bentlakási intézménnyel.

Ezen elvek alapján megállapítandó, hogy minden bentlakos tanuló, a széniorától a legkisebb gymnasiumi tanulóig a tápintézet kötelezett tagja. Ennél fogva a bentlakásra és konviktusra egyszerre történik a föl vétel.

Kimondandó továbbá, hogy bentlakók csak ev. ref., illetőleg protestáns tanulók lehetnek és hogy kintlakók csakis egész díj fizetés mellett vehetnek részt a tápintézetben, a mennyiben t. i. a fölvehető létszámának megszabott maximumát a bentlakók ki nem merítik. Ugyanezen határon

belől másvallásu tanulók is fölvehetőek a tápintézetbe a bejáró s egész díjat fizető tagok közé.

Tápintézeti tag tehát, mint bentlakó.

1. A szénior és 5 esküdt	6
2. Az akadémiából	60
3. A gymnasiumból (VII—VIII. o. 41; I—VI. o. 97)	138
4. A tanítóképezdeből	60
	összesen 264.

A szénior és 5 esküdt, hivatalból tagja a tápintézetnek s mint a rend és fegyelem közvetlen örei: ingyen ellátásban részesülnek. Ezen 6 egyénen kívül egyelőre nincs több ingyenes tagja a konviktusnak.

(Folyt. köv.)

Debreczeni főiskola.

Az akadémián előadó tanárok és tantárgyaik az 1885—86. isk. év második felében.

a) Akadémiai igazgató: Csiky Lajos, hittanár.
b) Tanárok és tantárgyaik a theologiai akadémián.

Menyhárt János: Ujszövetségmagyarázat, (Az efézusiakhoz és a kolossébeliekhez irt levelek magyarázata) 2. és 3. th.-oknak. Hetenként 4 órán. Bevezetés az ószövetségbe. Bevezetés az ujszövetségbe. Mindkét bevezetés az 1. th.-oknak. Hetenként 3—3 órán.

Tóth Sámuel: Symbolika, 3. és 4. th.-oknak. Hetenként 6 órán. Apologetika 2. th.-oknak. Hetenként 3 órán.

Balogh Ferencz: Egyetemes egyháztörténelem II-ik korszak, 1. th.-oknak. Hetenként 3 órán; IV. korszak 2. th.-oknak és 2. jh.-oknak. Hetenként 3 órán. Hitnézetek története 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Magyar protestáns egyháztörténet 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Angol nyelv (Tennyson „In Memoriam“ magyarázata) 1. th.-oknak és önként vállalkozóknak. Hetenként 3 órán.

Csiky Lajos: Keresztyén erkölcsstan, 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Egyházzertartástan 3. és 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Gyakorlati bibliamagyarázat és szónoklati gyakorlatok, 3. th.-oknak. Hetenként 2 órán. Anyakönyvvezetés és lelkészi hivatali kiadványozás, 3. és 4. th.-oknak. Hetenként 2 órán.

Bethlendi Endre: Vallásbölcészlet, 2. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Ószövetségmagyarázat, 1. és 2. th.-oknak. Hetenként 4 órán. Héber régiségtan, 1. th.-oknak. Hetenként 3 órán.

c) Tanárok és tantárgyaik a jogakadémián.

Buzás Pál: Magyar kereskedelmi s váltó jog, a jogtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 6 órán. Pénzügytan, 2. jh.-oknak. Hetenként 4 órán. A nemzetgazdaságtan különös része (folytatva) spec. coll. Hetenként 1 órán.

Liszka Nándor: Magyar alkotmány- és jogtörténet, 1. jh.-oknak. Hetenként 4 órán. Magyar közjog, 2. jh.-oknak. Hetenként 6 órán.

Dr. Kovács Sándor: Római jog, 1. jh.-oknak. Hetenként 8 órán. Egyházi jog, az államtud. szaktanf. h.-nak és a 3. th.-oknak. Hetenként 4 órán.

Dr. Karsa István: Magyar polgári magánjog, 2. jh.-oknak. Hetenként 5 órán. Peres és perenkívüli eljárás, a

e) Felügyel a kollégiumi lakszobák és hivatalos helyiségek suroltatására s az ablakmosásra.

f) Évi fizetésének megfelelő biztosítékot bocsát az intézeti előjáróság rendelkezésére.

g) Kötelességének teljesítésében a tápintézeti felügyelő utasításai szerint jár el.

Jegyzet. A tápintézeti főzönő u. n. kihordott kosztolást nem vállalhat, bejáró kosztosokat sem tarthat, az ételmaradékokat saját céljaira föl nem használhatja, hanem azok a felügyelő utasításai szerint a tápintézet javára értékesítendők. Önként értetik, hogy a főzönő és családja, továbbá az állandó konyhaszemélyzet, a tápintézet részére főzött ételekből ebédel és vacsorál.

4) Tápintézetbe felvétel.

A tápintézeti ellátás — az új terv szerint — nem csak abban különbözik a régitől, hogy ebéd mellett vacsorát is ad, hanem az étkek mennyiségére és minőségére is, a mennyiben a régi szerint, — csütörtök kivételével, a midőn pecsénye is van, — egy növendék, egy napra legfeljebb 15 dekagramm, az új terv szerint pedig egy ebédre közel 22 dekagramm húst kap.

A vacsora egy növendékre 23 frt 50 krba, a hústöbblet pedig 7 frt 14 krba kerül, ennél fogva az ételanyagoknál minden növendékre nézve 30 frt 64 krnyi újabb kiadás merül fel évenként.

Ily körülmények között egészen természetes, hogy teljesen ingyenes konviktistákról szó sem lehet, ha t. i. a pótdíjakat nagyon magasra emelni nem akarjuk. Az ingyenesek helyét elfoglalnák a 20 frtnyi pótdíjt fizetők, kik e szerint a mai konviktusnak megfelelő jótéteményeket egészen ingyen élveznék, az újabb táplálkozási előnyöknek pedig csak egy részét, úgy szólva felét fizetnék meg. A többi pótdíjasok pedig 3 csoportba osztatnának, u. m. 40, 70 frtot fizetők és egész díjasok (76 frt). Ez utóbbiak az ellátási költséget egészen megtérítik.

Még szembeötlőbb a különbség az u. n. 10 kros ebédlőkre nézve, a kik ma 30, illetőleg 60 frtnyi pótdíjért egész éven át 12 frt áru kenyeret és mintegy 10—12 frt áru ételanyagot kapnak, a kik tehát 22—24 frt helyett éven át 71 frt 51 kr áru ételmi szert fogyasztanak el.

Hogy már a tanügyi bizottság, illetőleg a főtiszteletű egyházkerület kifejezett kívánságához képest „tápintézetünk minél nagyobb mértékben éreztethesse jótéteményét a főiskolai ifjúsággal“: e célból a következő intézkedések szükségesek:

a) A szolgatanulói intézmény teljes megszüntetésével ki kell terjeszteni a konviktus jótéteményét a kisebb gymnasiumi tanulókra is.

b) Szoros egybekötetésbe kell hozni a konviktust a bentlakási intézménnyel.

Ezen elvek alapján megállapítandó, hogy minden bentlakos tanuló, a széniorától a legkisebb gymnasiumi tanulóig a tápintézet kötelezett tagja. Ennél fogva a bentlakásra és konviktusra egyszerre történik a föl vétel.

Kimondandó továbbá, hogy bentlakók csak ev. ref., illetőleg protestáns tanulók lehetnek és hogy kintlakók csakis egész díj fizetés mellett vehetnek részt a tápintézetben, a mennyiben t. i. a fölvehető létszámának megszabott maximumát a bentlakók ki nem merítik. Ugyanezen határon

belől másvallású tanulók is fölvehetőek a tápintézetbe a bejáró s egész díjat fizető tagok közé.

Tápintézeti tag tehát, mint bentlakó.

1. A szénior és 5 esküdt	6
2. Az akadémiából	60
3. A gymnasiumból (VII—VIII. o. 41; I—VI. o. 97)	138
4. A tanítóképezdeből	60

összesen 264.

A szénior és 5 esküdt, hivatalból tagja a tápintézetnek s mint a rend és fegyelem közvetlen őrei: ingyen ellátásban részesülnek. Ezen 6 egyéven kívül egyelőre nincs több ingyenes tagja a konviktusnak.

(Folyt. köv.)

Debreczeni főiskola.

Az akadémián előadó tanárok és tantárgyaik az 1885—86. isk. év második felében.

a) Akadémiai igazgató: Csiky Lajos, hittanár.

b) Tanárok és tantárgyaik a theologiai akadémián.

Menyhárt János: Ujszövetségmagyarázat, (Az efézusiakhoz és a kolossébeliekhez irt levelek magyarázata) 2. és 3. th.-oknak. Hetenként 4 órán. Bevezetés az ószövetségbe. Bevezetés az ujszövetségbe. Mindkét bevezetés az 1. th.-oknak. Hetenként 3—3 órán.

Tóth Sámuel: Symbolika, 3. és 4. th.-oknak. Hetenként 6 órán. Apologetika 2. th.-oknak. Hetenként 3 órán.

Balogh Ferenc: Egyetemes egyháztörténelem II-ik korszak, 1. th.-oknak. Hetenként 3 órán; IV. korszak 2. th.-oknak és 2. jh.-óknak. Hetenként 3 órán. Hitnézetek története 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Magyar protestáns egyháztörténet 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Angol nyelv (Tennyson „In Memoriam“ magyarázata) 1. th.-oknak és önként vállalkozóknak. Hetenként 3 órán.

Csiky Lajos: Keresztyén erkölcsstan, 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Egyházzertartástan 3. és 4. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Gyakorlati bibliamagyarázat és szónoklati gyakorlatok, 3. th.-oknak. Hetenként 2 órán. Anyakönyvvezetés és lelkeszi hivatali kiadványozás, 3. és 4. th.-oknak. Hetenként 2 órán.

Bethlendi Endre: Vallásbölcshészet, 2. th.-oknak. Hetenként 3 órán. Ószövetségmagyarázat, 1. és 2. th.-oknak. Hetenként 4 órán. Héber régiségtan, 1. th.-oknak. Hetenként 3 órán.

c) Tanárok és tantárgyaik a jogakadémián.

Buzás Pál: Magyar kereskedelmi s váltójog, a jogtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 6 órán. Pénzügytan, 2. jh.-óknak. Hetenként 4 órán. A nemzetgazdaságtan különös része (folytatva) spec. coll. Hetenként 1 órán.

Liszka Nándor: Magyar alkotmány- és jogtörténet, 1. jh.-óknak. Hetenként 4 órán. Magyar közjog, 2. jh.-óknak. Hetenként 6 órán.

Dr. Kovács Sándor: Római jog, 1. jh.-óknak. Hetenként 8 órán. Egyházi jog, az államtud. szaktanf. h.-nak és a 3. th.-oknak. Hetenként 4 órán.

Dr. Karsa István: Magyar polgári magánjog, 2. jh.-óknak. Hetenként 5 órán. Peres és perenkívüli eljárás, a

jogtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 5 órán. Nemzetközi jog, a 2. jh.-óknak és a jog- és államtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 3 órán.

Dr. Bacsoni Lajos: Magyar állam statisztikája tekintettel Ausztriára, az államtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 6 órán. Európai jogtörténet, 1. jh.-óknak. Hetenként 5 órán.

Dr. Pápay Imre: Magyar közigazgatási jog, az államtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 5 órán.

Des Combes Henrik: Büntető jog. Különös rész, a vagyon elleni büntettek és vétségekről; büntető eljárás, a jogtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 5 órán.

d) Bölcsészeti tudományokat előadó tanárok és tantárgyaik.

Dr. Török József: Közegészségtan, a 4. th.-óknak és a joghallgatóknak. Hetenként 2 órán. Törvényszéki orvostan, a jogtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 2 órán.

Thót Ferenc: Jogbölcsészet, 2. jh.-óknak. Hetenként 4 órán. Bölcsészeti erkölcs- és izléstan, 1. th.-óknak. Hetenként 3 órán. Ujkori bölcsészettörténelem, 2. th.-óknak és 1. jh.-óknak. Hetenként 4 órán.

Lengyel Zsigmond: Latin nyelv. Horatius „Ars poetikája“ (spec. coll.) Hetenként 2 órán. Görög nyelv. Plato „Faëdon“ cz. művének fordítása (spec. coll.) Hetenként 1 órán.

Oszterlamm Ernő: Neveléstan, 1. th.-óknak. Hetenként 3 órán. Német nyelv. Hetenként 2 órán.

Géresi Kálmán: Egyetemes történelem 1790—1848, a jogtud. szaktanf. h.-nak. Hetenként 4 órán.

Joó István: Földrajztanítás és a természettudományok módszertana, 2. th.-óknak. Hetenként 1 órán.

Somogyi Pál: Az anyanyelv tanításának módszertana, 2. th.-óknak. Hetenként 1 órán.

Dr. Öreg János: Francia nyelv kezdőknek. Hetenként 3 órán. Ugyanaz haladóknak. Hetenként 2 órán. Tapasztalati lélektan (spec. coll.) Hetenként 2 órán.

A gyakorló iskolában: A gyakorlati tanítás szemlélete, 2. th.-óknak. Hetenként 1 órán.

e) Special collegiumokat adnak elő:

Sinka Sándor gymn. tanár: Görög és római államrégiségek. Hetenként 2 órán.

Beczner Frigyes reálist. tanár: Vörösmarty és kora (magyar irodalomtörténeti tanulmány). Hetenként 1 órán.

Dicsőfi József segédlelkész: Arab nyelv (Nyelvtan folytatva, válogatott fejezetek a Koránból). Hetenként 2 órán.

Dr. Kardos Samu köz- és váltóügyvéd: A magyar büntető eljárás. Hetenként 2 órán.

Az akadémiai igazgatóság.

Pályázat népiskolai kézi és vezérkönyvek készítésére.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottsága pályázatot hirdet a következő népiskolai kézi és vezérkönyvekre:

- I. A magyarnyelv tanítására készítettessék:
 1. ABC és elemi olvasókönyv 3 ívnyi (garmonddal számítva) terjedelemben.
 2. Ahhoz vezérkönyv 5—6 nyomott ívnyi terjedelemben.

3. Olvasókönyv a II., III. s IV. osztályok számára külön-külön 5, 8 és 10 nyomott ívnyi terjedelemben.

4. Nyelvtan és fogalmazási tanítást tartalmazó vezérkönyv legfeljebb 20 nyomott ívnyi terjedelemben.

II. A földrajz tanítására készítettessék:

1. Kézikönyv a IV. osztály számára 4,
2. Kézikönyv az V. és VI. osztályok számára együtt 6 nyomott ívnyi terjedelemben.

III. A történelem tanítására készítettessék:

1. Kézikönyv a III. s IV. osztályok számára együtt 4—5 nyomott ívnyi terjedelemben.
2. Kézikönyv az V. osztály számára 4—5 nyomott ívnyi terjedelemben.

IV. A természetrajz tanítására készítettessék:

1. Olvasó, illetőleg kézikönyv a C) tantervhez 4 nyomott ívnyi terjedelemben.

Ugy a vezér, mint a kézikönyvek az 1878-ik évben megerősített s kinyomatott egyházkerületi népiskolai tantervek közül az A) tantervhez készítettendők, kivéve a természetrajzi olvasókönyvet, mit a C) tantervhez kell készíteni. Szükség azonban a vezérkönyvekben részletesen kijelölni, hogy a tananyagból mennyi tartozik a B), mennyi a C) tantervhez. E tantervek a népiskolai tanügyi bizottságnak, a főtiszt. egyházkerülethez felterjesztett s attól elfogadott és az 1880-ik évben nyomtatásban is megjelent javaslataival együtt Debreczenből könyvárusi uton megszerezhetők.

A tantervek s ama javaslatokban foglalt alapelvek lesznek szabályozók a pályaművek megbirálásánál.

Az elfogadott könyvek az egyházkerület tulajdonává lesznek s az olvasó és kézikönyvek szerzői kis 8-adrétben ritkított garmonddal számítva, bárminő betűkkel nyomtatnak is műveik, ívenként az első kiadásakor 5000 példányig 25 frttal, ha a nyomtatás ezen felül eszközöltetik, minden ezertől, a későbbi átnézett vagy javított kiadásoknál is, ismét 5000, tehát összesen 10,000 példányig 5 frttal díjaztatnak. Tízezer példányon felül a díjazás megszűnik. A vezérkönyvek szerzői pedig rendes 8-adrétben, ritkított garmonddal nyomott ívéért egyszermindenkorra 35 frttal jutalmaztatnak.

Nem záratnak ki a pályázatból a már kinyomott kézi és vezérkönyvek sem s elfogadtatás esetében ezek szerzői, ha egyszersmind könyveik tulajdonosai is, a fentebb kitett módon díjaztatnak; ha pedig mások a kiadótulajdonosok, a tulajdonjoguk az egyházkerületre leendő átruházása magánegyezkedés tárgya leend.

A már kinyomott vezér- és kézikönyvekre nézve a pályázat e szerint nyílt, a nyomtatásban meg nem jelentekre nézve ellenben zárt.

Felhivatnak annál fogva a pályázni akarók, hogy kinyomatott műveiket, vagy ha kéziratban levő munkákkal pályáznának, e kéziratokat tisztán leírva, bekötve, lapszámozva s névvejtő levéllel ellátva a bizottság elnökéhez Körös-Tarcsára, Békésmegyébe, posta helyben, az 1887-ik év január hó első napjáig küldjék be.

Kelt Debreczenben, 1886. február 3-ik napján.

Szabó János,

egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottsági elnök.

Különfélék.

Debreczeni főiskola. Bethlendi Endre hittanár nagyérdékű felolvasást tartott „Tudomány és theologia“ czímen a hittanszaki önképző-társulat f. hó 24-iki ülésén. Jelen volt a társulat tagjainak jórészen kívül a hittanszaki teljes tanárkar. Lapunk hozni fogja a fontos tárgy értekezést.

Lelkészjelölés. A nagyvárad egyik ref. lelkészi állomásra a kijelölés f. hó 17-én történt Mező-Keresztesen. Pályázó volt 24. Kijelöltek a következők: 1. Bögös Lajos erdőgyaraki, 2. Sipos Imre belényesi, 3. Csák Máté vésztői, 4. Gulyás Lajos nagybányai, 5. Rácz Károly szapárfalvai lelkész. A választás márcz. 7-én leend.

Felhívás. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottsága részéről tisztelettel felhivatnak a következő el nem fogadott pályaművek, u. m.: 1. Ó- és újszövetségi történetek a III. s IV. elemi osztályok számára. Jelige: Az igaz ember hitből él. 2. Keresztyén egyháztörténelem. Jelige: Tudakozzátok az írásokat. 3. Számítási és mértani vezérkönyv 6 füzetben. Jelige: A ki nem számol, könnyen csalatkozik. 4. Természetráji olvasókönyv. Jelige: Óh! természet, óh! dicső természet. 5. Magyar olvasókönyv 4 kötet. Jelige: Félre azon olvasókönyvekkel, a melyek földrajzi, történeti, természetráji és természettani képeket legtarkább sorrendben adnak elő. 6. Vezérkönyv az írás és olvasás tanításában. Jelige: x, y, z, j, v, jaj! de nehéz ez az ábéce! 7. ABC. Jelige: x, y, z, j, v, jaj! de nehéz ez az ábéce! 8. Vezérkönyv az írvaolvasás tanításához. Jelige: A betűk a tudomány és erkölcs templomának alapkövei. 9. ABC, vagyis első olvasókönyv. Jelige: A betűk a tudomány és erkölcs templomának alapkövei, szerzői, hogy műveiknek mely cím alatt s hova leendő küldése felől a végrehajtó bizottság elnökét értesítsék, mivel a bizottság f. évi febr. 2-án tartott gyűlésén kimondta, hogy az el nem fogadott s szerzőiktől vissza nem vett pályaművekért a f. évi ápril 15-én tul felelősséget nem vállal. Kelt Debreczenben, 1886. február 18-án. Némethi Lajos, a végrehajtó bizottság elnöke, ev. ref. lelkész Debreczenben.

Gyászhir. A beregi ev. ref. egyházmegye egyik ügybuzgó, tevékeny tanácsbírája Fazekas István gelénesi lelkész e hó 14-én elhalt. E leverő haláleset annyivalinkább döbbenőleg hatott, mivel e lelkész társ halála előtt néhány nappal esperesi megbízás folytán egyházlátogatói körutat tett s több egyházak kül- s beléletének vizsgálása közben a b.-somi iskola tantermében lett rosszul, melyet ő a jan. 24-én megejtett v.-atyai lelkészválasztásnál hideg templomban szavaztatás alkalmával történt meghülésből eredhetőnek tulajdonított. A rögtön alkalmazott orvosi segély, hű ápolás, mind nem használtak, pár heti szenvedés után a szelid lelkületű, mindenki által nagyrabecsült, közszeretett s tiszteletben részesített férfi, mély gyászt öltött özvegyet s 8 árva gyermeket hátrahagyott családapa mindnyájunk nagy fájdalmára elhunyt, temetése 16-án d. u. 2 órakor történt, a háznál Peterdy Károly esperes imázott, a templomban Battha Nándor n.-bégányi lelkész, ki egyházlátogatói körútjában őt kísérte, mint tollvivő, a sirnál T. Vigvári Mihály s. lelkész végezték az üdvözült halotthoz méltólag

alkalmazott gyászszertartást. A megboldogult 1822. év nov. 11-én Hete községben született, atyja ottani lelkész volt. Tanpályáját minő sikerrel végezte, abból is kitünik, hogy 1847. szept. havában a budapesti ev. ref. iskolához hivatott tanítóul s ott töltötte a szabadságharc idejét s mint nemzetőr ő is részt vett többi polgártársaival a város védelmében, a béke helyreálltával 1850. év márcz. havában hazajött, s itt a beregi egyházmegyében nyert alkalmazást a lelkészi pályán, hol szinte minő kitünő eredménnyel működött, világos bizonyossága annak az is, hogy a kormányzó testületben 22 éven át ernyedetlen szorgalmat tanusítva vett részt, utolsó napjait is a közügy javára áldozta, s hivatalos pályafutása közben érte az életoltó betegség. Áldás kísérje emlékét s béke fedezze sirját!!!

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztőtársak: **Csiky Lajos, Géresi Kálmán.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a n.-bányai ev. ref. egyházmegyébe kebeleztett pettyéni egyház rendes lelkészi állomására.

A lelkészi állomás évi jövedelme lakás és stolarén kívül 450 frt készpénz, föld, rét és szombati malom vám gabnaneműekben és így ez egyház a 4-ik osztályba tartozik.

A megválasztandó állomását folyó év ápril 24-én foglalja el.

Pályázati kérvények folyó évi márczius 20-ik napjáig N.-Paládra Bencsik István esperes urhoz küldendők.

Debreczen, 1886. február 15.

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat

A gelénesi ev. ref. egyház lelkészi állomására, melynek évi jövedelme terménykészlet, földbirtok, tűzifa, stolarékból közép-számítással 6—700 frtra tehető s így a 3-ad osztályba soroztatott.

A pályázati kérvények jövő márczius hó 20-ig a beregi ev. ref. egyházmegye esperesi hivatalához küldendők Barabásba u. p. M.-Kaszony.

Debreczen, 1886. február 20.

Révész Bálint,
püspök.